

TELEGRAFULU ROMANU.

Nr. 46.

ANULU XXIII.

Sabiu in 1224 Iunie 1875.

Telegrafulu ese de dóne ori pre septemána: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la expeditura foiei, pre afara la s. r. poste cu bani gnt'a prin scrisori francate, adresate cátra expeditura. Pretulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

In celelalte párti ale Transilvaniei si pentru provinciile din Monarchia pre unu anu 8 fl. v. a. pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri s'roine pre anu 12 1/2 anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru int'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Invitare de prenumeratiune

la

„Telegrafulu Romanu“

pre o jumetate de anu (Iuliu-Decembre) alu anului 1875. — Pretulu abonamentulu pre 1/2 de anu e:

Pentru Sabiu 3 fl. 50 cr. v. a.

Pentru Monarchia austro-unguresca 4 fl. v. a.

Pentru Romani'a si strai-natate, 6 fl. v. a.

DD. abonanti sunt rugati a nu intardiá cu tramiterea prenumeratiunilor.

Adresele ne rugámu a se scrie curalu, a se pune numai post'a ulla, dara nu cáte dóne poste ultime, si in locu de epistole de prenumeratiune recomandámu on. publ. avisurile postali, (**Posta-Utalvány.** — **Post-Anweisung.**) cá impreunate cu spese mai putiene si cá mai sigure pentru inaintarea baniloru de prenumeratiune la

Editor'a „Telegrafulu Romanu“ in Sabiu.

Revista diaristica.

Diariulu „Kelet“, care s'a ocupatu desu de románii din Transilvania mai alesu dela conferinti'a din Sabiu incóce, revine de nou asup'a atitudinei ce observa románii fatia de alegerile dietali.

„Sa nu se mire cetitorii foiei nóstre, dice acestu organu, déca de nou ventilámu cestiunea romániloru transilvaneni; caus'a e ca noi suntemu convinsi, ca integritatea statulu ungaru, independinti'a si libertatea sea constitutiunale numai atunci voru fi asigurate pre deplinu, cându toti fára distingere de rasa vomu intielege, ca cuvintele laureatulu nostru poetu ce le a indreptatu cátra patria: „Acést'a e léganulu si preste putienu si momentulu teu, care te scutescu si te acopere; afara de dens'a (de patria) nu esiste altu locu pre sém'a ta, ori te va binecuvénta ori te va bate mán'a sortiei, intrens'a trebuie sa traiescu, intr'ens'a sa mori“ se potu aplecá atátu la cetatienii de limb'a romána si sasésca cátu si la magiari.

Dreptu acea noi suntemu convinsi, ca datorinti'a nóstra a tuturoru trebuie sa nesuiescu intr'acolo, cá prin schimbarea déca a ideiloru sa inceteze cátu mai curescu raportulu celu in cordatu ce existe fára indoiéla inca si astadi intre cetatienii patriei de diverse limbi, si jalusi'a ce provine de aci.

Nu mai déca se va restabilí increderea reciproca si sinceritatea, dara numai atunci, vomu puté asteptá, cá circulatiunea vietiei nóstre sa ia unu cursu regulatu.

Deci nu putemu decátu numai sa ne bucurámu, cându intre románi si sasi s'au aflatu cetatieni, cari voiescu sa aduca pre concetatiunii de natiunea loru pre terenulu constitutiunale.

Nu scimu déca va succede respectiviloru sa esileze din cerc. alegatoriloru románi si sasi politic'a de natiunalitate si sa inradecineze consitiunalismulu celu adeveratu. Dealtmintrene de-si acést'a nu s'aru puté ajunge inca pre tempulu alegeriloru de acum, trebuie

sa considerámu totusi de avantajiu impregiura: ea, ca intre concetatiunii nostri románi si sasi ocupa o positiune hotarita aceia, cari suntu capabili si gat'a a subordina interesulu comunu interesele locali si de alta natura.

Resfoiesca conducatoriul románi cátu mai desu paginele istoriei si se voru convinge, ca nu natiunea a dobanditu nice avantajiele acelu resbelu de exterminatiune ce l'a purtatu románii contr'a unei caste, dara nice folósele luptei din tempulu mai nou (din 1848.) ei absolutismulu, si convingendu-se despre acést'a sa staruiesca a face sa intieléga si consangeniul loru.

Noi credemu ca acést'a nu póte fi opera unui momentu, dara „dimidium facti, qui coepit, habet.“

Partid'a constitutiunale sasésca va poté sa progreseze mai usioru, pentru ca acesti'a voru avé de a face cu unu poporu mai cultu si ur'a contr'a rasei magiare inca nu are unu trecut asiá esacerbatu, ei voru trebui numai sa franga poterea ierarchiei si burocratiei sasesci si intemplantu-se acést'a elementulu circumspectu sasescu nu va intardiá a se alipi de partid'a liberale.

Noi nu vomu avé sa mai facemu pentru membri magiari ai partidei liberale altu ce-va, decátu sa spriginimu pre amicii de principiu románi si sasi cari staruescu cátra scopulu constitutiunale, sa primimu pre aceia in sirurile nóstre, cari se recomanda, dara numai pre aceia, cari cu buna credintia au parasitu aspiratiunile loru natiunale, ce gravitéza in afara.“

„Fremdenblatt“ dela 20 Iunie n. discuta raportulu politicu dintre Austria si Ungaria. Preste putienu, scrie organulu acést'a, ministri Ungariei se voru infatisia in Vien'a, pentru a pertractá revisiunea conventiunii vamali si comerciali. Dupa cum vedemu din diaristic'a magiara ei voru face totu felulu de pretensiuni si propuneri cari au scopulu de a esplotá revisiunea in favorulu financioloru. Fatia de aceste manifestatiuni oficiosi din Vien'a au unu limbagiu neindatinatu, care ne face sa ne indoiu in cátuva de energi'a ce se astepta dela guvern. Pre tempulu amicitiei de optu ani ne obicinuiamu a ne purtá fatia de Ungaria cu o prevenire alésa, asiá incátu acum trebuie sa presupunemu, ca inimile au suferitu o schimbare admirabila, déca espressionile forti de cari se folosescu oficiosi corespundu acuratu cu intentiunile adeverate.

Asiá numit'a paritate cu Ungaria nu justifica sacrificie noue materiali, pentruca afacerile nóstre financiali, cástigulu si bunastarea nóstra nu permitu luculu unei prevenirii lasatórie. Au trecut tempurile cându interesele politice se prefereau intereseloru economice si cându ne incumetámu sa cumperámu aliantie straine séu comuniunea transcendentale cu banii contribuentiloru. Lips'a nóstra nu se póte tagadu e intr'adeveru atátu de mare, cátu acést'a metoda nu amaresce nici chiaru pre cei ce o voiescu. Póte ca atare logica de suditi voru aduce pre barbatii dela guvernú pre calea cea adeverata.

Ori-ce statu cu care avemu sa pactamu, aru puté aduce la valóre aceste relatiuni in totu cuprinsulu loru, ori-care altu statu recunósce adeverulu, ca „o mana spala pre alt'a, déca vrei sa iai, da“, dara Ungaria, statulu confrate, n'au ajunsu inca la

acestu punctu, in Ungaria se dice din contra, déca vrei sa eai, ia! Esperienti'a i-a consolidatu in acést'a opiniune doctrinaria. Cu o apucatura audace au cástigatu unguirii dela 1867 incóce totu cátu au cerutu. Nici o pretensiune nu li-au remasu neimplinita, intru cátu acést'a au aternatu dela consem-tamentulu cislaitaniloru.

Déca cu tóte aceste dorintiele un-guriloru nu s'au potutu satisfacé, vin'a nu cade pre ministrii séu consiliarii imperiali. Din dit'a cându deputatii ungurescu ai complanárii au contractatu cu ai nostri pactulu financiálu in care aceia luara partea leului, pána la siedinti'a muta a delegatiuniloru, in care istetimea unguresca a aprobatu monitorii Dunarei si pána la inmultirea microscopica a cutoei cu ocaziunea anectarei confiniului, un-gurii n'avura nici unu desavantagiu din partea Cislaitaniei. Déca se facea o opostiune, de locu se devingea, supunendu-ne fortiei maiore si notándu simplu la protocolu, situatiunea strem-torata.

Representantiil nostri — ce e mai reu inca, totu-déun'a erau cu ce-va inaintea pretensiuniloru ungurescu. Inainte de a cutediá unu unguuru sa preciseze ide'a complanárii, Kaiserfeld predicá deja evangeliulu paritáti; inainte de a avé deputatiunea complanárii icón'a intréga financiale, Brestel Giskra se apucau déja sa rostogólésca sarcin'a precumpanitória a financioloru pre umerii cislaitani. Marele magistru de compturi cifra decimalele crucieriloru si trecu cu vederea miliónele.

Punemu degetulu pre ran'a cea vechia, cá sa nu se acopere inainte de a se vindecá deplinu. Ocaziunea se apropia, firesce representantii nostri nu trebuie sa persiste totu pre punctulu de pána acum. Ungurii se sciura gerá totu-déun'a ca suntu nevinovati'a persecutata, au cerutu dela noi des-pagubire pentru cele ce li au facutu loru Bach si Kempen. Barbatii nostri socotira ca obtienu unu resultatu stralucitu scurtandu povar'a de munte ce se astepta dela noi, cu ce-va, dara e tempulu sa inceteze acestu modu de cugetare.

Paritatea politica de aci inainte póte stá fatia numai cu paritatea economica, sub acést'a din urma nu intielegemu paritatea aritmetica, dupa carea ambele jumetáti au sa presteze sume egale. Dara nu trebuie a se preferi una diumetate imperiale pre comtulu celei-lalte si desavantagie de pána acum trebuie despagubite pre venitoriu. Cu alte cuvinte, prestatiunea nóstra materiale sa fia mai mica, autonomi'a economica mai mare. Acestu programu lu recomandámu ministri-loru nostri. Déca interesele nóstre nu voru fi apretiuite, ne punemu cilindru pre capu si ne departámu, cum au facutu si conducatoriulu magiariloru la 1867, care neconsemtiendú cu discusiunea asup'a banței si puse cal-paculu pre capu si amerintiá ca se duce. Amerintiarea avú efect. Facemu si noi asisderea, ca e mai buna o pusa neplacuta decátu dupa o dauna de 10 ani sa avemu de nou pactulu leului. —

Despre instalarea noului comite supremu in comitatulu Hunedórei ni se scrie:

La noi in Hunedórea cu instalarea comitelui supremu Pogány György,

s'au inceputu si cortesirele acelor'a, cari déja pasira cá candidati de deputati dietali: unulu fostulu comite supremu Török Daniel din Aiudu, si altulu Benedikti Albertu fostulu deputatu dietalu de pána acum. —

Partidele si pentru unulu si pentru altulu suntu slabutie pána acum firesce la inceputu; dara Eljénuri totusi destule pre tóte stradele si flamure 3 colóre, se intielege domnesci. Alti tare infocati; románii inse pána acum mai multu passivi, afara de vr'o 2—3 insi, cari 'si au déja program'a loru.

Emigratiunea germabiloru in Roman'a.

(„Republique française.“)

(Fine.)

Unu faptu din cele mai remarcabile este acést'a: ca invasiunea germániloru intr'o tíera este totu-déun'a precedata de aceea a jidaniloru. Statistic'a austriaca este din nenórocire prea imperfecta pentru a lasá sa fia constatatu prin cifre nerecusabile; dara toti autorii competinti se inviescu a recunósce acestu faptu. Iéca in ce termini d. Luiss se exprima in acést'a privintia:

„Politic'a Austriei a fostu in totu-déun'a de a favorisá introducerea jidaniloru in provinciile negermane ale imperiului seu. Aceste poporatiuni i primiau dela inceputu cá unu reflectu germanicu. Fiindu-ca jidani vorbescu nemtiescu ei suntu unu pretestu pentru a introduce functionari austriaci.“

Amu semnalatu déja acestu faptu intr'un'a din revistele nóstre de sciintie istorice (3 Octobre 1873): „Se scie, diceamu noi atunci, ca jidani, fatia cu sclavii si románii suntu din nenórocire apostolii germanismulu. Pentru acést'a este de mare necesitate cá románi sa aiba ochii deschisi asup'a progreselor propagatiunei israelite si germane.“

Románi sciú acést'a; ei vedu cu spaima progreselu acéstoru rase invasorii, si se silescu sa le impédece, si fára voi'a Austriei. De aci, acele pretinse persecutiuni alu cároru ecou se facu jidani din occidente.

Ca acést'a persecutiune a fostu fórté esagerata, o démonstra intr'unu modu peremptoriu crescerea continua a jidaniloru in Romania.

In 1849, ei erau 60.000. La 9 Februariu 1867, „Buletinulu Aliantiei israelite“ publicatu la Parisu evaluá numerulu loru la 400.000, si, de atunci, poporatiunea loru a trebuitu inca sa se mai inmultiescu. Cum sa se admita ca ei alérga cu o asiá mare graba intr'o tíera unde aru fi intr'adeveru tiranisati, masacrati si inecati?

Articolulu 21 din constitutiunea romána garantéza tuturoru libertatea consciintiei, si jidani uséza asiá de bine de acést'a libertate incátu au 279 sinágoge, Toleranti'a nu este mai putienu mare fatia cu cele-lalte culturi. Catolicii protestantii, gregorienii, chiara unele secte bizare pre care Rusi'a le proscie cá eretice, au numeróse bisericu in Romani'a si practica religiunea loru in tóta libertatea si securitatea.

Cele ce precedu ne arata déja ca ur'a, alu cárei obiectu suntu din nenórocire jidani, n'are probabilmente dreptu cauza religiunea loru. O ancheta fórté seriósa si fórté impartiala facuta de ambasadorele americanu dela Constantinopole, ne va aretá ca

numai natiunalității germane și obișnuirilor jidanilor din Romani'a trebuie atribuit acestu antagonismu. Se pôte dá crediamentu acestui documentu cu atât mai multa siguranța cu câtu consululu generale alu statelu unite la Bucuresci, D. Peixoto, este jidanu; și acestu functionariu a trebuit sa controleze și sa verifice, deca nu sa le dea insesi, tôte asertiunile raportului. Dara, vedemu prin raportu ca jidani, căror'a poporatiunea româna se arata ostila, vinu toti din Austri'a sêu din Rusi'a; unii au emigratu din Austri'a „unde ei găsescu greu a câstiga viétia și cei-lalti au fostu goniti din Rusi'a pentru diferite ratiuni; de acolo, ei se refugiază in Romani'a unde, prin faptele lor, facu pre seracu mai seracu.“ D. Moris termina raportulu seu dîcendu ca multe intrige politice erau amestecate in aceste cestiuni, cari nu suntu o afacere de religiune, ci de industria și natiunalitate.

„Le Courier d'Orient“, studiindu același subiectu, se intréba „deca este surprindietoriu cá numerulu continuu crescendu alu jidanilor sa fi escitatu in poporatiunea româna gelôsa de caracterulu seu natiunalu, o ôre-care nelinise și temerea de a fi debordata de o rasa exotica si rebela ori cărei aglomeratiuni sociale.“

In fine, „le Mémorial diplomatique“ ne pare ca a aretatu fôrte justu starea cestiunei.

Acestu diariu esplica lamuritu, ca numai prin spiritulu de conservatiune sociala, iera nu prin fanatismu religiosu, români se temu de contactulu jidanilor germani.

„Tôta lumea scie, astadi, dice „le Mémorial diplomatique“, ca israelitii români suntu tratati bine in Romani'a; chiaru ei au recunoscutu acést'a de curendu intr'o scrisore colectiva adresa unu'a din diarele din Bucuresci. Acei'a cari, de si nascuti in Romani'a, se considera cá straini și se punu sub protectiunea straina, n'au, ne pare, nici unu titlu specialu de simpatia românilor. Religiunea, ori-ce s'a disu, n'are nici unu amestecu in acést'a cestiune, care este mai nainte de tôte o cestiune economica și de natiunalitate.

Unu ôre-care numeru de români israeliti (!) ocupa intr'adeveru positiuni importante in finacele și universitatea româna. Ceea ce români urâscu

in jidanu, nu este israelitulu, ci germanulu.

A civilisâ Orientulu! Iéta cu ce frumoasa degisare germanii decoréza dorinti'a lor de a cuceri Dunarea de josu!

Deca Orientulu nu se civiliséza, dice d. Luis, apoi trebuie sa convenim ca 'si pune in necasu. Germani, rusi, magiari, greci, români, chiaru jidani, 'si disputa onóra de ai aduce lumini. Die deutsche Cultur, die deutsche Civilisation, repeta germanii, fâra a voi sa observe ca chiaru aceste cuvinte Cultur și Civilisation ce suntu obligati ale imprumutá dela noi, arata ca civilisatiunea și cultur'a intelectuala nu suntu originare din tiér'a lor.

Ori-cine se pôte întrebá, deca austriacii suntu proprii pentru acést'a misiune civilisatóre. Detestabilulu drumu de feru cu care ei n'au dotatu Romani'a consuma capitalurile sele in reparatiuni, și, deca trebuie sa judecâmu dupa acestu drumu talentele lor industriale, se va întielege pentru ce români preferá a tramite studentii lor la Parisu mai bine de câtu la Vien'a sêu la Berlinu. Suntu 800 studenti români la Parisu și 3 numai la Berlinu. Iéta cifre cari arata ce influentia avem noi in acea tiéra departata, fâra a face mari silintie pentru a obtiené atât'a consideratiune.

Fi-va ôre din punctulu de vedere moralu ca austriacii voru civilisâ Orientulu? Asupr'a moralității germane domnescu fôrte multe prejuditii, a căroru statistica arata in destulu putienulu ei fundamentu.

Fâra a ne întinde astadi asupr'a acestei interesante cestiuni, care merita unu studiu speciale, vomu notá aci câte-va cifre caracteristice.

Pre cându in Franci'a, nu suntu de locu mai multu de 7 nasceri nelegitime la 100 de nasceri in generalu, in Prusi'a suntu 8 și jumetate la 100; in Saxoni'a și ducatul de Baden 16 la sutu; in Bavari'a 23 la sutu. Aceste cifre suntu estrase din documente publice germane. Sa studiemu acum pre acei'a cari se lauda ca au primitu misiunea providentiale de a civilisâ orientulu, și cá terminu de comparatiune, sa reamintim ca in Romani'a suntu mai putienu de 3 nasceri nelegitime la sutu. Dara, in Austri'a propria gasim 29 la sutu, in Stiri'a 28 la sutu, in Carinthi'a 40 la sutu, etc. in tôte orasiel mari din Austri'a fâra excep-

tiune numerulu nasceriloru nelegitime întrece pre acel'a alu legitimeloru, și intr'unulu, la Olmutiu, gasim 70 nasceri naturale la 100 de nasceri in generalu.

Deca din contra esaminâmu provinciele pre cari germanii inca nu le-au prea „civilisatu“, vomu fi uimiti de superioritatea lor morala. Astfelu in Doivoni'a și in Dalmati'a, nu suntu decâtu trei nasceri nelegitime la sutu, in Transilvani'a 5, și in fruntariel militare numai 1½ la sutu!

Astu-feliu eata o lege bine stabilita. Pretutindeni unde tiér'a este slava sêu româna, nascerile nelegitime suntu la estremitate putiene; pretutindeni unde tiér'a este germana, nascerile nelegitime suntu enorme. Si in orasiel capitale ale imperiului nascerile nelegitime suntu totu-déun'a superiôre in numeru celoru legitime.

S'a încercatu a se slabí efectulu acestoru cifre caracteristice punendu in dubiu ca nascerile nelegitime suntu unu semn siguru de starea moravuriloru. Refusâmu a discutá acést'a teoria condemnabila. Dara numerulu spaimentatoriu alu prostituatelu in principalele orasie ale Germaniei aréta intr'unu modu irecusabile inca depravatiunea moravuriloru germane.

Se găsescu intr'unu raportu prezentatu Reichstagului la 30 Martiu 1869 și datu la lumina la noi de d. Léouzon le Duc, cifre spaimentatóre in acést'a privintia.

Astu-feliu este poporul ce se pretinde chiamatu sa populeze partea centrale și orientale a Europei pentru a puté sa oprime occidentulu.

Fia sêu nu demnu de unu asiá mare rolu noi trebuie sa recunoscemu ca elu nu neglige nici unu medilocu pentru a ajunge sa-lu indeplinésca. Cu spaima trebuie sa comparâmu activitatea pasionata ce germanii consacra pentru a întinde natiunalitatea lor cu indiferentia ce aceste cestiuni asiá de interesante intempina in tiér'a nôstra. Martori orbi și inertii ai acestoru mari evenimente, francesii voru platí scumpu, pôte, neexcusabil'a lor apatia. „Tr. Carp.“

Scól'a centrala din Branu e radicata la scóla capitala publica.

Harti'a prea onoratului scaunu protopopescu dto 24 Septembrie a. tr. prin care se aduce la cunoscintia on. eforii scolare din Branu, decisiunea

prea venerab. Consistoriu archidiece-sanu, referitóre la radicarea scóleloru centrale din Branu la scóla capitala publica e de cuprinsulu urmatoriu:

„Onorata eforia scolara!“

„Me grabescu cu placere a ve anunciá, ca protocolulu siedintiei sinodului parohiale de acolo din 20 Maiu, tienutu pentru radicarea scólei poporali inferiôre la scóla capitala cu patru clase, prea venerab. consist. dupa ce s'au convinsu de medilócele ce dispune fondulu scolariu pentru acoperirea lefeloru invetiatoresci, in siedinti'a sea din 6 Septembrie 1874 Nr. 218 scol. — consist. 448, a aprobatu cererea domni'a vóstra și de aicea incolo recunósce și dechiara scól'a acést'a de scóla poporala capitala cu patru clase pre basea articulu de lege 38 ex 1868 cap. III § 11 de publica, asemenea scólei nôstre normali capitale din Brasiovu și Satu-lungu etc. — iera invetiatorii de astadi se iau provisorminte spre sciintia datori fiindu in terminu de unu anu de dile a depune esamenu de cualificatiune, stat. org. art. 1 § 13 al. 3 și regulamentul provisoriu din 1873 § 1 3 și 7.“

Acést'a vi se aduce la placuta cunoscintia cu acelu adausu cá sa o publicati poporului in biserica pre Duminec'a venitória și sa o petreceti in protocolulu inalteloru normative pro memoria“

Zernesti etc.

Acést'a dorita și imbucuratóre in cunoscintiare, onorat'a eforia scolara in siedinti'a sea ordinaria din 4 Novembre v. 1874 ad. 2 o ia spre cunoscintia cu viaa placere.

Branu in 15 Maiu 1875.

Teodoru Popu,
direct. scol.

Esamenu. In contielegere cu onorat'a eforia scolara și cu dlu admîș. ppescu s'au hotaritu diu'a de 24 Iuniu v. a. c. a se tiené esamenu de véra la scólele capitale din Branu clas'a III-a și IV-a. Eu unulu totu-déun'a amu iubit si doritu observârile și critic'a in ori si ce afaceri, și deca critic'a are unde-va locu, apoi in metodulu de propunere in scóla e fôrte buna, pentru ca nimenea nu pôte fi fâra erori, cari numai prin critica se potu îndreptá.

Deci, precum totu-déun'a me amu bucuratu de unu numeru frumosu și mare de ascultatori, asiá a-si dorí si acum a fi cercetatu de unu publicu

27), ca intrarea in o casa pagâna se considerá cá infectare (necuratiá, spurcare) pentru unu judeu (18, 28). Relatiunea cea neplacuta intre judei și samarineni i e cunoscuta (4, 20, 8, 48); mandri'a invetiatoru israeliteni, și despretiurea celoru neinvetiati o cunósce (7, 49); elu scia ca la serbatórea de 7 dile se mai adauge un'a di (7, 37) cunósce datin'a inmortentârei la Indei (11, 49. 19, 40.) cum si ca deregatori'a mai inalta evreésca nu mai avea dreptulu a esecutá sentintie de mórte (18, 31).

d) Sciinti'a localitâtiloru pâna la amenunturi, chiaritatea in chronologia pâna la minutiositati documentéza pre evreulu nascutu, carele a vietuitu in acele locuri, si a fostu marturu ocularu alu tuturor sceneloru descrise (vedi 6, 2. 22 seq. 6, 3. 17. 22. 19; 4, 5 seqq. 8, 20. 10, 23. 11, 31. 18, 15 seqq.; 1, 19. 35. 43; 12, 1. 12. mai departe 2, 1. 4, 43. 52. 6, 22; 7, 14. 37. 11, 6, 77. apoi: 1, 38. 4, 6. 52. 19, 14. si 3, 2. 6, 16. 13, 30. 18, 28 s. a.)

Multe si puternice motive aru mai fi, cari aru trebui atinse, spatiulu inse nu ne iérta. Cele aduse suntu de ajunsu spre a documentá natiunalitatea evreésca a Evangelistulu.

4. Amu amintitu de denegarea autenticității acestei evanghelie dii partea criticiloru nationalisti: Acést'a a adusu cu sine natur'a lucrului. In

FEISIORA.

Studii essegitice.

(Urmare)

3. Limb'a, in carea s'a scrisu acést'a evanghelie, e recunoscuta de tóta lumea ca este cea elena. — Chiaru impregiurarea acést'a a datu ansa critice de Tübingen a denegá autenticitatea evangheliei, pentru ca perfect'a cunoscintia a limbei elene, dice critic'a, presupune unu grecu de nascere; la acést'a nu s'a potutu inaltia unu judeu, si inca necarturariu.

Sa trecemu cu vederea influentia pogoririi Spiritulu sântu (fapt. apost. 2, 1—5 seqq. și sa luâmu cestiunea pre terenulu celu mai ratiunalu. Ôre sa fia fostu lui Ioanu imposibilu a scí inca de teneru limb'a elena, pre cându limb'a elena erá asiá de vorbita de tóta lumea, si in specie de Iudei, cari erau in continuu in atingere cu grecii? Si ôre chiaru sa nu o fi sciutu de tenerelu, cá barbatu vietuindu intre greci vre-o 30—40 de ani sa-i fia fostu imposibilu a o invetiá? Eu êredu ca nu, si cu mine fia-care omu nepreocupatu.

Adeveratu este si nici ca se pôte negá, ca limb'a evangheliei tradéza o cunoscintia perfecta a limbei elene, pre carea scriitorulu o manéza cu o usiuretate admirabile. — Totu acést'a evanghelie inse ne aréta, ca

a) Modulu de cugetare și scriere este alu evreului nascutu, nu alu elenulu. Scriitorulu citéza cuventulu lui Ddieu imbracatu in vestmente grecesci, dara cu corpu evreescu. Tôta evangeli'a, dela inceputu pâna la fine este plina de expresiuni evreesci, traduse in limb'a greca. Nu numai coraisme singuratece aréta pre autoriulu evreu, ci sufletulu evreescu se depinge in intréga evangeli'a. Insusi materialulu de cuvinte ne aréta acést'a: provisiunea cea marginita de cuvinte și concepte, cari in cele mai multe casuri se refera la Test. vechiu; metaforele vorbirei, cari 'si au radecinele in Test. v. aréta nutrementulu autoriulu. Mai departe lips'a de perióde, cari suntu sufletulu scrierei grecesci, lips'a de particule, in loculu căror'a pasiesce *καί* și *οὐν*, formarea paratactica a constructiuniloru, paralelismulu și rythmulu lor dupa datin'a vechia ebraica: tôte aceste aréta unu spiritulu evreescu nu grecescu: unu evreu, carele a cugetatu evreescu și a scrisu grecesce, a scrisu grecesce asiá, precum profetii scriau evreescu. Fatia cu aceste consideratiuni Credner (Einleit. in d. N. T. 1, 200) dic: Limb'a in carea e scrisa evangeli'a nôstra caracteriséza pre autoriu, cá pre unu barbatu, cáru'i a i-a servitu de mediu limb'a greca dupa o familiaritate mai îndelungata, spre aceea ce a cugetatu la inceputu in limb'a resariténa, și cu deosebire in cea palestinensa.

b) Precum limb'a, asiá si s. scriptura a Test. v. a fostu patri'a spiritulu seu. Intregu modulu lui de cugetare este o copia a Testam. vechiu. Din contemplatiunea ebraica a evangelistulu se pôte esplicá sirulu celu grandiosu de tablouri, ce caracteriséza acést'a scriere, si cari suntu sêu de totu necunoscute sêu pre putienu scriitoriloru de natiunalitate greca: asiá, ide'a despre femeia carea nasce (16, 21. compar. cu Isai'a 21, 3. 26, 17. Osi'a 13, 12; despre pastoriulu bunu si reu: 10, 1—16, compar. cu Ezechilu c. 34, 37, 84. Isai'a 40, 11. Ierem. 2, 8. Zachar. 11, 3—5. 15—17, despre ap'a vietiei 4, 10 comp. cu Isai'a 12, 3. 41, 18. 44, 34. Ieremi'a 2, 13 Zachari'a 14, 8. s. a. s. a.

c) Precum evangelistulu aréta unu spiritulu curatu evreescu, asiá se aréta acasa in datinele, ideile si relatiunile evreesci. Elu scia nu numai ca dupa datin'a de atunci rigorósa erá oprita vindecarea in dile de sambata (5, 1 seqq. 9, 14 seqq.) ci si ca taierea impregiuru in di de sambata este iertata (7, 22). Elu scia despre asteptarea lui Elia si a unui profetu cá Moise (1, 21) scia inchipuirea evreiloru despre secretulu venirei lui Messi'a (17, 27), cá imperatiei lui Messi'a i se adscriá durabilitate eterna si despre Messi'a insusi o permanentia eterna (2, 34). Totu asiá scie elu ca moravulu evreescu nu permitea unui Rabbi (invetiatoriu) a vorbi publice cu o femeia (4,

numerosu cu deosebire inteligentia de specialitate, care pôte scie considerá ori ce lucru din tóte punctele de vedere.
Teodoru Popu.

Sabiu, 23 Iunie 1875.

Duminec'a trecuta, precum s'a anunțiatu si in acést'a fôia, s'a ținutu in Orlatu adunarea generala a subdespartimentului Asociatiunei tranne din tractulu Sabiului. In urm'a invitatiunilor facute atátu prin comune cátu si in particularu, sperámu ca adunarea acést'a va fi cu multu mai numeroasa cá cea din Sadu din anulu trecut, luându in considerare si impregiurarea, ca Orlatulu forméza óre-cum unu centru*), unde se puteau aduná cu inlesnire mare comunele impoporate dimpregiuru.

Inse, durere, trebuie sa marturisim, ca realitatea nu ne-a pututu multiamí de locu.

De nu erá dlu jude Maximu, dlu Trónca si Stoica impreuna cu stim. familiá din Seliste, par. Hentesiu din Ocn'a, dlu Lebu din Cacov'a si alti doi trei domni, tóta adunarea erá sa o formeze cei câti-va juni dela Sabiu.

Astfelu trebuie sa ne exprimámu adenc'a nóstra parere de reu, fatia de dd. preoti si invetiatori din giurulu Orlatului pentru neexcusabil'a absentare dela acést'a adunare.

Cându cei chiamati sunt atátu de nepasatori, unde aru fi sa dee tonulu, sa arete exemple ce putemu așteptá dela poporu**)?

O institutiune atátu de frumósa, atátu de salutaria cum este Asociatiunea nóstra de nu va fi spriginita din tóte puterile nu pôte sa-si ajunga scopulu nici odata.

Cându e vorb'a de midilócele nóstre de esistintia, cându se tractéza de venitoriulu nostru, nu intielegu, ce cause ponderóse potu obveni, cari sa ne impuna, de a ne subtrage puterile, subsidiulu nostru si a ne denegá tributulu, ce suntemu datori a depune pre altariulu natiunei?

*) Dupa parerea nóstra centru mai corespunditoriu este Salistea pentru comunele cele cu populatiune mai numeroase din ținutu. R.

**) Nu voim sa excusámu pre nimenea, dara ne vine aminte ca preotii si invetiatorii nostri, preste totu reu salarisati, inca potu dice: „Unde-e greu,
Su de lipsa si eu.
Unde e bine
Nu e lipsa de mine!“

câte-va trasuri sa-mi fia permisu a atinge ce-va despre acést'a.

Evangelia a IV a lui Ioanu, inca in véculu alu II-lea crestinescu erá cunoscuta sub numele de evangeli'a lui Ioanu, adeca scrisa de Ioanu apost. (Ireneu III 2—4). Nici odata n'a plesnitui cui-va prin minte sa-i traga la indoieia autenticitatea, pâna la finea secului trecut si inceputulu celui presentu.

In 1792 Evansen Edw. o ascrise unui platonu din véculu alu doilea. Unu anu mai târdiu fu combatutu aspru de Priestley si Simpson.

Trei englesi au aruncatu o schintea spre a aprinde intréga teologia Germaniei: Celu de intáiu dintre germanii necredinciosi si iubitori de scrutári fu Ecker mann, la 1796, carele denegá autenticitatea evangeliiei. Si fiindu ca vorb'a nasce vorba, altii se sculara spre a-lu combate. Apoi precum este totu déun'a la celu invinsu, ca cauta mereu a fi invingatori: asiá si acum. Fia-carele 'si aflá partizani: se incinge o lupta literaria, ce din ce in ce luá dimensiuni mai mari, pâna aduse tóta preotimea culta a Germaniei in dóue tabere. Din anu in anu iesu la lumina scrieri totu mai dese si mai sistematece: tóta anticitatea este scrutata, scriitorii atátu bisericesci cátu si profani suntu conturbati in odihn'a lor si pipaiti din firu in peru; hartii desconsiderate si uitate prin biblioteci se resfoescu — atátu de o

Óre pâna cându sa ne totu plan-gemu asupr'a nepesárei inradecinate in tóte straturile natiunei nóstre? Óre n'au mai batutu pentru noi ór'a a unsprediecea?

Dar, destulu . . .

✓ In fati'a putienului publicu se deschise adunarea dupa 11 óre. Presied. Rvrd. d. Hann'a deschise siedinti'a prin o cuventare fôrte potrivita, desfasiurandu scopulu si intentiunea Asociatiunei, aretà folósele mari, ce pôte trage natiunea prin inflorirea Asociatiunei si imbarbatéza pre cei presentii sa nu-si pregete a-si depune obolulu intocm'a cá veduv'a, care are se aduca frupte insutite si inmiite. Dupa acést'a parochulu localu Bradu multiamescé dlu presied. in numele Orlatianilor. Se alege o comisiune de 3 pentru conscrierea membrilor noi si a celor ajutatori. Vine apoi raportulu actuariului Dr. Olariu, dupa care ia cuventulu dlu jude sing. Maximu si se adreséza cátra poporu in terminii cei mai elocinti, cari au strabatutu la anim'a fia-cáruia.

Intr'aceea pre cându urmá conscrierea membrilor, d-lu Comsi'a rostea de pre tribuna cuventarea sea despre pomologia. Despre acést'a observámu ca a fostu fôrte interesanta. A dóua cuventare anunciata, nu se putú ținé din caus'a inaintárii tempului.

Dupa cetirea rezultatului conscrierii se decide, cá adunarea urmátoria sa se ținá in comun'a Boiti'a.

Pe urma se mai alegu doi membri suplenti in subcomitetu dd. E. Brote si D. Comsi'a. Cu acestea se incheia. cu.

Romania.

✓ Cetim in „Pressa“:

Ieri 2 Iunie, fiindu di de serbatóre, M. S. Domnitoriulu, insotitu de d. ministru de resbelu si mai multi d-ni senatori si deputati si alte persóne distinsé au plecatu pre la órele 12 dela gar'a Cotroceni cu unu trenu specialu si au mersu la Giurgiu. Acést'a excursiune, care a avutu de scopu inspectarea flotilei nóstre de pre Dunare si o nóua barca cu vaporu, a fostu adevérata serbatóre si ovatiune continua in totu drumulu ducerii si întórcerii — dara care s'a terminatu cu unu accidentu fôrte regretabilu de ciocnire de trenu intre gar'a Filaretu

parte cátu si de alt'a, spre a afiá vre-unu argumentu pro séu contr'a evangeliiei. Acést'a lupta este condusa de barbati cei mai distinsi pre terenulu literaturei: universitáțile pórtá cárm'a. Scól'a lui Schleiermacher din Berlinu, cea din Lipsi'a si Halle iau defensiv'a in contr'a scólei lui Baur din Tübingen, urmatu de Heidelberg si Ien'a. — De câte-va diecenii, lupt'a intre literatii germani este asiá de inversunata, si cu atát'a pondu condusa, încátu, se pare ca dela rezultatulu ei va aterná si viéti'a crestinismului. Inca dela 1840 incóce toti cáti se ținéneat ce-va in putere apucau pén'a dupa scól'a de carea apartieneau spre a combate séu aperá autenticitatea evangeliiei a IV, asiá încátu la 1845 se plange renumitul esegeticu de Wette: „Ein grosser Theil unserer Theologen (leider selbst der jüngeren!) stellt sich die Aufgabe, die evangelische Geschichte in allen Theilen historisch zu sichern und aufzuklären, und sieht die Lösung derselben für so nothwendig an, als wenn darin die Lebensfrage des Christenthums wäre. Ich sehe aber in diesem historischen Eifer eine grosse Befangenheit und eine verderbliche Verirrung“ apoi continua pe pag. urmat: „Aber wenn das Volk davon Kenntniss erhält, dass die Theologen manche Punkte der evang. Geschichte in Zweifel stellen, so geht es weiter und zweifelt an dem Ganzen. Seid nur, ihr Führer desselben, recht

si gar'a Cotroceni, care din norocire nu a causatu de cátu óre-cari contusuni, si despre care vomu vorbí mai la vale.

Pornindu din gar'a Cotroceni spre Giurgiu trenulu specialu cu care s'a facutu acést'a excursiune, M. S. Domnitoriulu a fostu intempinatu pre la tóte statiunile si in specialu la Coman'a de sute de tierani si tierance in costumele loru de serbatóre si cu buchete de flori, cari au salutatu cu urári viue pre Mari'a Sea. La Giurgiu Domnitoriulu avú o primire din cele mai entusiaste din partea orasianilor. Mergendu la Smárd'a, unde stationau vapórele nóstre Stefanu celu mare, Romania, Fulgerulu si nou'a barca cu vaporu, Mari'a Sea Domnitoriulu a fostu primitu cu salve de tunuri si viue eclamári din partea soldatiloru marinari ce acceptau cu vapórele bandierate.

Pre cându Mari'a Sea inspectá vasele nóstre, cari aducu atátea servitii pentru paz'a frontierei Dunarene si transportarea trupelor, — a venitu cu vaporulu turcescu la Smárd'a Pasi'a dela Rusciuk in mare ținuta insotitu de unu generalu si alti oficiieri superiori turci, spre a aduce omagie sele Domnului románilor, rugându-lu totu deodata sa bine-voiesca a merge si la Rusciuk spre a trece in revista armat'a turcesca si a visitá acelu orasiu.

Acést'a placuta surprisa a fostu primita cu gratiositate de Mari'a Sea, care a si pornitu cu vaporulu Stefanu celu Mare, impreuna cu d-nii senatori si deputati.

Cându se apropia de Rusciucu vaporulu nostru cu Domnitoriulu, o salva de tunuri l'a salutatu continuu pâna la desbarcare. Ací Mari'a Sea fu primitu cu cele mai distinsé onoruri de cátra tóte autoritáțile locale si de cátra intregulu corpu consularu din Rusciuk. Mari'a Sea trecú printre rendurile de infanterie, cavalerie si artilerie cari fura scóse in mare ținuta si presentara arm'a. Mii de ómeni stau in permanentia pre ambele tiermuri ale Dunarei spre a salutá pre Suveranulu Romaniei. Dupa primirea ce avú locu la palatulu Pasiiei, si in urm'a unei ploii repedi, Mari'a Sea Domnitoriulu se întórse totu pre vaporulu Stefanu celu Mare si porní spre Giurgiu insotitu de cántulu musicoloru si de bubuitulu salveloru de tunuri.

fest u. stark im Glauben, erfüllt vom Geiste der Wahrheit und Liebe, lebendig in christlicher Gesinnung, und predigt den Christus, der eben so wahr in der Geschichte dasteht, als in allen christlichen Herzen lebt, so wird der Zweifel keine Macht gewinnen.“ (de Wette — Kurze Erklärung d. Evangeliums und Briefe Iohannis pag. 344 seq. 5 Ausgabe Leipzig 1863.)

Lupt'a acést'a asiá a absorbitu pre literatii Germaniei, încátu scrierile loru cu respectu la acestu obiectu aru formá o biblioteca respectabile. Pre cátu mi este cunoscutu literatii ortodocsi n'au luat parte la acést'a lupta desiérta, cu atátu mai putienu românii. Ei tari in credintia, nescuduiti prin sofisme, si cuprinsi cu alte lucruri mai folositorie, au lasatu pre germanii acompianati de câti-va francesi si englesi sa-si sfarime capulu resfoindu tóta anticitatea venerabile, si ne reu-sindu la nimicu, séu cá sa dicu mai bine remanendu unde a fostu inainte de ast'a cu 100 de ani. Tóte opintirile scólei de Tübingen suntu spulberate prin opulu celu plinu de eruditune alu profesorelui dela universitatea din Lipsi'a. Dr. Chr. Ernst. Luthardt: Der Iohaneische Ursprung des vierten Evangeliums-Leipzig 1874, pre carele Pasiu recomandá preotimei nóstre, carea se ocupa cu literatur'a bisericéscá.

Aru fi prea inmodestu dela mine a cere cá colónele acestui diariu sami permita o espunere a punctelor

— Plecându din Giurgiu cu acelasu trenu specialu, Mari'a Sea Domnitoriulu si toti cei ce l'u insotiau au sositu fôrte bine si satisfacuti de acést'a placuta si animata excursiune, cându de odata, intre gar'a dela Filaretu si Cotroceni, la o mica statie de cantonu, trenulu in locu sa mérga pre lini'a principala a apucatu pre lini'a laterala, unde stationau multe vagóne, pre cari le-a isbitu cu fortia si le-a stricatu in mare parte. Acestu accidentu, pre cátu s'a vedutu, a provenitu din negligenti'a impieगतului insarcinatu cu schimbarea sine-loru, care n'a deschisu lini'a care trebuia si-a uitatu deschisa pre aceea a garei si vagónelor stationarie. Acestu impieगतu este arestatu.

Forti'a inse cu care venea trenulu specialu despre Giurgiu a fostu domolita prin o rapede slabire a vapórei. Acést'a domolire a iutiei a facutu cá isbirea sa nu fia atátu de tare si sa nu se intemple nici o nenorocire, afara de câte-va contusuni. Mari'a Sea Domnitoriulu a avutu o lovitura la unu picioru, iéra d. dr. Davila, si câti-va senatori si deputati au avutu óre-cari mici contusuni.

De ací pâna la Cotroceni, pre o mica distantia au mersu toti pre josu.

Astfelu avurámu neplacerea a inregistrá si acestu urátu accidentu, pre lângá placutele impresiuni ale acestei excursiuni.

— Ne așteptámu a vedé in viitoriu luându-se mai multe precautiuni si dandu-se mai multa ingrigire din partea inspectoriloru linielor de feru, mai alesu cându caletoresce insusi capulu statului.

Dupa informatiunile ce avemu acestu accidentu a fostu efectulu numai alu negligentií unui micu impieगतu, care trebuia a întórce lini'a dupa calea de garagiu pre calea principala, la unu punctu intre gar'a Filaretu si Cotroceni. Acestu impieगतu subalternu, a uitatu ori a negligiatu (unii spunu ca erá si ametitu de vinu) a întórce fusulu care puneá lini'a pre calea sea. Acést'a linia a remasu dara întórta spre calea de garagiu, pre care se afla stându mai multe vagóne incarcate cu petrisiu. Cându trenulu princiaru a sositu, a intratu negresitu pre calea de garagiu si a lovitu vagónele cu petrisiu, sfaramându vr'o patru séu cincí dintrensele. Lovirea s'a simtitu, se intielege, in totu tre-

pre lângá cari s'a invertitu polemi'a, de óre-ce la acést'a s'aru recere unu spatiu mai estinsu. Altu-cum nu credu a fi asiá interesanta acést'a cestinne pentru preotimea nóstra cea tare in credintia, si de aceea in acést'a privintia verbum non amplius addam.

Facându acést'a scurta privire asupr'a evangeliiei in genere — dupa de Wette si Luthardt*) sa trecemu la insasi explicarea testului — in specialu insemnádu inca odata déca in altele nu este nimicu nou sub sore (Ecl. Sol. 1, 9.) apoi cu atátu mai putieniu in studiele mele esegeticé, ba nici pôte sa fia, ci din a altor'a amu luat, altii au semanatu si eu amu seceratu, altii s'au ostenitu, si eu amu intratu in ostenel'a loru (Ioanu 4, 37 seq.)

Spre inlesnirea priceperii, si cu respectu la spatiu, nu voim espune in explicarea testului diferite opiniuni si numele esegeticiloru, a cároru suntu acelea, ci numai simplu explicarea intielesului, séu rezultatulu — amesuratu spiritului bisericéi nóstre — ce s'a ajunsu prin combinarea diferiteloru pareri. Numai in locurile cele mai importante voim insemná si numele esegeticului a cáruí opiniune s'a luat. ○

*) Opurile citate

nulu si din asta ciocnire s'au ranitu usioru câte-va persóne. Mari'a Sea a fostu asemenea lovitu la picioru; acum inse este mai lecuitu.

Asiá dara numai o simpla negligntia a fostu caus'a acestui accidentu. Instructiunea inse se urméza, si culpabilulu de acésta negligntia 'si va luá pedéps'a ce merita.

Din tóte pártile au sositu Mariei Sele marturii de simpatie si felicitári pentru ca nu a suferitu nimicu. Affámu inca ca din mari suverani straini au tramisu dejá Mariei Sele felicitári prin telegrafu.

Proiectulu de respunsu camerei la discursulu tronului.

Prea inaltiate Dómne! Reprezentanti ai tieriei, chiamati in sesiune extraordinaria dupa o nóua alegere generale, venim a ve dá celu dintáiu cuventu alu nostru esprimandu-ve sentimentele nóstre de devotamentu si iubire pentru persón'a Mariei Vóstre si pentru dinastie.

In miscarea ce s'a produsu cu ocaziunea preinoirei adunárei deputatiloru, corpulu electoralu s'a pronuniatu in marea sea majoritate pentru politic'a urmata de guvernulu Mariei Tale. Tiér'a satula de lupte, de teorii, si de agitatiuni sterile cari nu potu decátu sa compromita adevérat'a libertate, precum si interesele sele cele mai vitale, a vedíutu cu multiamire ca guvernulu seu se intaresce si se intemeiazá.

Cu unu guvernulu conservatoru, expresiune a unei camere conservatóre, intielegerea s'a potutu lesne stabili in cursulu unei intregi legislaturi, intre puterea executiva si puterea legislativa; institutiunile nóstre au potutu functiuná in unu modu normalu, si cestiuni de mare importantia pentru prosperitate si liniscea publica, s'a potutu resolvá.

Inspirati de aceleasi idei, condusi de aceleasi principii si imbarbatati de esemplulu ce ne-a datu adunarea care ne-a precedatu, vomu continuá si noi oper'a inceputa pentru cá astu-feliu statulu nostru, prin puterea drepturiloru sele, sa continue a inspirá incredere si respectu.

Urmandu o politica ferma, dara intielépta, vomu fi pururea gat'a a cooperá cu guvernulu Mariei Tale pentru mentinerea si exercitiulu drepturiloru nóstre autonome precum si pentru desvoltarea continua a relatiuniloru nóstre internacionale.

Progresulu materialu realizatu in tíera prin saversirea atátoru lucrári publice de cea mai mare importantia, va fi dupa noi, unulu din elementele principale a desvoltárei acestoru relatiuni. Drumurile de feru dejá construite au datu unu aventu puternicu comericiulu nostru; legandu-le cu cáile ferate ale Europei centrale, prin junctiunile proiectate, ne vomu pune in comunicatiune mai intinsa cu celelalte tieri, si vomu contribuí astu-feliu a activá progresulu si a desvoltá prosperitatea publica.

Adunarea regreta, Pré inaltiate Dómne dimpreuna cu Mari'a Ta, golulu ce s'a facutu in scaunulu metropoliei Ungro-Vlachiei prin incetarea din viétia a inaltu Présantulu Metropolitu Nifonu. Inspirati de iubire cátra biseric'a románá care a avutu privilegiulu de a adapostí in altarulu ei, si in seculi de suferintie natiunalitatea nóstra, cá fii piosi ai sei, avemu credint'a ca sucesorile seu va scí a se mentiné la aceleasi inaltime si a intári legaturile seculare cari esista intre natiunea románá si intre biseric'a ei libera si autocefala.

Sa tráiti Mari'a Ta!

Proiectulu de respunsu la mesagiulu tronului, elaboratu de comisiunea alésa de senatu.

Pré inaltiate Dómne,
Convocatú in sesiune extraordi-

naria, senatulu recnósce, impreuna cu guvernulu Mariei Tale, tóta important'a lucrárilor de cari are sa se ocupe in cursulu sesiunei.

Moral'a sántei religiuni este basea educatiune omului, si scaunulu bisericei nóstre autocefale nu trebuiá sa remana multu tempu vacantu.

Senatulu este fericitu a vedé ca alegerea Metropolitulu primatu alu Romaniei a devenitu unu taptu indeplinitu.

In desbaterile sele asupr'a concessiunei drumuriloru de feru Ploiesci-Predélu si Ajudu—Ocn'a, senatulu nu va perde din vedere ca este de onórea precum si de interesulu economicu alu tieriei cá lini'a Ploiesci—Predélu sa fia terminata la epoc'a stipulata.

Reinoirea camerei legiuitóre, pentru inte'i'a óra fára disolvare de cându constitutiunea s'a pusu in aplicare, este unulu din semnele caracteristice ale unui guvernulu intieleptu, este un'a din consecintiele principiiloru de ordine, de stabilitate, de progresu si de libertate, principie care au prinsu radecina in tíer'a nóstra si care din ce in ce voru dá rezultate mai palpabile sub auspiciile Mariei Tale.

Ultimele alegeri au datu guvernulu Mariei Tale ocaziunea de a aretá o moderatiune necontestata si totu odata de a asigurá prin mesuri intielepte liber'a expresiune a vointiei tieriei.

Nu s'a potutu inse, din nenorocire, evitá câte-va regretabile episoade; si senatulu crede ca esperint'a facuta va indemná pre guvernulu a propune modificárele necesarie la procedur'a legi electorale, pentru a garantá complet'a libertate a votulu, fára inse a atinge principiile ei fundamentale consacrate prin constitutiune.

Statulu románu, micu prin numerulu locuitoriloru sei, va fi mare si puternicu prin respectulu legiloru, prin intarirea credintiei nóstre religióse, prin respandirea instructiunei, prin desvoltarea variiloru sele sorginti de avutii, prin organizarea sea din intru, prin continuarea unei politice ferme si totu-odata intielepte, tientiundu in acélasi tempu a respectá puterile garante, si a face sa i se respecte autonomi'a si drepturile sele ab antiquo.

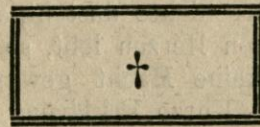
Pre acésta cale, senatulu va continuá a dá totu concursulu seu guvernulu Mariei Tale.

Sa traesci Mari'a Ta!

Sa traésca Mari'a Sea Dómn'a!

Raportora: N. Turnescu,

Varietáti.

Georgiu de Grabovschi, consil. reg., censoru, membru alu municipalitáti Budapesta, censoru alu filialei dela banc'a nationale, consiliariu alu directiunei dela prim'a cassa de pastrare din patria, si a altoru institute financiale, veru alu Escelentiei Sele repausatulu Archieppu si Metropolitu Andreiu odinióra baronu de Siagun'a, a repausatu Dumineca nóptea spre Luni 8/20 Ianu in pripa de dilatio cordis in etate de 59 ani, lasáandu fratelului seu Aug. Grabovski o avere de 6—700,000 fl. Repausatulu a fostu unu barbatu fórté stimatu in societate preste totu, dara cu deosebire in lumea comerciale, pentru ca elu intruniá tóte virtutile unui omu si a unui comerciant. Elu erá stimatu de toti concetátenii sei fia ori ce natiunalitate si pentru activitatea sea carea o dovedí si inainte de mórte cu câte-va óre in sedint'a comitetulu dela banc'a de asecuratiune si de creditu „Haza“ la care participa fórté activu. Natiunea, biseric'a nóstra si in fine patri'a a perditu unu barbatu fórté bravu! Fia-i tierin'a usióra!

Maialulu sodaliloru romani ce s'a serbatu dumineca in Dumbrav'a Sabiului a decursu fórté frumosu. Tempulu au fostu favoritoriu de totu si asiá si iubitorii de petrecere in verdetia si la umbr'a vechiloru stejari fura numerosi. Diminétia la 8 óre, dupa ce esecuta music'a militaria doue piese inaintea localulu Reuniunei, unu numeru de membri procesara cu music'a si cu stégulu reuniunei in frunte pána in Dumbrava. La 1 óra s'a intrunitu o massa comuna si dupa 2 óre s'au inceputu jocurile, dintre cari „Romana“ se esecuta asiá de bine incátu castigá aprobarea si placerea tuturoru. Coincendu maialulu acést'a cu adunarea subdespartimentulu Asociatiunei tienuta la Orlatu, din inteligint'a románá participantii n'au fostu asiá numerosi. Pre la 5 óre onorá cu present'a sea Reuniunea Préceviosia Sea P. Archimandritu si Vicariu archiepiscopescu Nicolau Pope'a, carele fu intempinat de membri cu aclamatiuni, insotitu de dlu secretariu archidiecepsanu N. Fratesiu; mai departe dlu capitánu c. r. in pensiuene Const. Stezariu, dlu adv. Dr. Racuciu, dlu subjude Ioanu Tecontia, dlu Dir. V. Romanu si altii in parte cu familiile dloru sele. —

O parte frumósa a maialulu acéstui'a, cá si a celoru-lalté din anii trecuti, este purtarea cea solida si putemu dice nobila a sodaliloru nostri si apoi armoni'a si fratiésca concordia, ce castiga din anu in anu terenu, intre industrialii de diversa natiunalitate din locu.

Petrecerea se termina sér'a la 10 óre cându Reuniunea erá dejá in cetate.

Multiamita publica. Branu 30 Maiu 1875. Recunoscint'a pentru fapte mari animóse se póte amaná, dara nici decum si nici odata nu póte si nu trebue a se uitá. Deci mi tienu de strensa datorintia, in numele scóleloru si a conferintiei invetiatoresci a aduce la cunoscint'a onor. publicu urmátorele donatiuni:

1. „Epistola deschisa“ adresata domnulu Redactoru alu „Tel. Rom.“ de Ladislau Vaid'a secretariu ministerialu Brasiovu 1873.

2. „Istori'a regimentulu II-lea romanescu granitariu transilvanu“ de G. B. (Georgiu Baritiu) Brasiovu 1874, donata de d. jude primariu alu Branului infer. si efor. scolar. Ioanu Stoianu.

3. a) „Statutele asociatiunei pentru spriginirea invetiaceiloru si sodaliloru rom. meseriasi in Brasiovu 1874.

b) Memorandulu substernutu casei reprezentative a dietei ungur. de rom. brasioveni dela biseric'a st. Treimi la anulu 1871, in caus'a vechei controversé — cu grecii — . Pest'a 1874.

c) Portretulu marelui erou din 1848 Avramu Iancu — pusu in ramu.

d) O cadra ce representa Iassy numita: „Souvenir de Iassy“, in lungime de 0.95 m. iéra in latime de 0.67 m. tóte objectele acestea de sub Nr. 3 lit. a) b) c) si d) suntu donate de dlu comercianté din Brasiovu Ioane Pensioiu.

4. „Manualu de limb'a germana“ de I. Dorc'a directorulu scólei capitale din Satulungu Brasiovu 1871.

5. „Trompet'a Carpatiloru“ din Bucuresci, in 2 esemplare, unulu pentru corpulu invetiatorescu branénu, altulu pentru scóla capitala sub adres'a „directiunei“, de d. Cesaru Boliacu.

6. „Limb'a Materna“ de d. Dr. Ilarionu Puscariu Protos. archiep. si profes. alu institutulu archid. teologicu si pedagogicu Sabiiu 1875.

Tóte acestea se voru pastrá pentru scóla si conferintia, spre care scopu s'au si tramisu; deci braviloru domni autori si donatori li se aduce cea mai viua multiamita si recunoscintia pentru aceste daruri.

In numele scólei capitale si a conferintiei invet. braneni

Teodoru Popu,
direct. scol. si presied confer.

Procesu. Societatea drumuriloru de feru din Romani'a (Bleichröder-Staatsbahn) este datória intreprindie-

toriloru Lenglet si Zawadzki 900,000 franci. In contractu este stipulata competint'a tribunalulu urbanu din Berlinu. Societatea inse a recesu dela stipulatiunea acést'a, cându Lenglet si Zawadzki au parát'o la tribunalulu din Bucuresci. Curtea de cassatiune respinge procesulu sub cuventu ca tribunalele románé nu suntu competente sa de judece afacerea acést'a, de óre-ce in contractu sta apriatu care tribunalu are sa de judece. Acusatorii s'au adresatu cátra cei mai celebri juristi din Franci'a, precum suntu Valette, Colmet d'Ange, Jules Favre s. a. intrebându-i de parerile lor, ca in casulu de fatia suntu competente tribunalele románé? Juristii acéstui'a au dechiaratu ca suntu competente si ca alta interpretatiune a curtiei de cassatiune din Bucuresci este „totu atátu de injuriósa pentru autoritátele judiciarie din Romani'a cátu si in contradictiune cu principiile cele mai nedubitabile ale dreptulu civile si internatiunalu.“ Lumea astépta cu mare incordare sa véda cum se va terminá acestu procesu celebru si toti juristii din Bucuresci se ocupa cu mare interesu cu densulu.

Nr. prot. 102/1875.

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei de alu doilea parochu in comun'a Topárcea, scaunulu Mercurei, se deschide concursu pána la 30 Iuniu a. c. st. v. —

Doritorii de a ocupá acésta statiune de a 3-a clasa sa binevoiesca a-si adresá cererile dloru, — instruite conformu statutulu organicu si conclusorulu sinodulu archidiecepsanu din an. 1873, subsemnatulu oficiu ppresbiteralu pána la terminulu indicatu.

Dotatiunea acestei statiuni e:

I. Folosirea a 11 jug. 297° pamentu parte aratoriu parte fenatiu.

II. Accidentiile stolari regulate dupa 205 familii; — cari tóte computeate dau o suma de preste 400 fl. v. a. Mercurea in 29 Maiu 1875.

In contielegere cu comitetulu parochialu concerninte.

Oficiulu ppresbiteralu gr. or. alu Mercurei.

I. D r o c u ,
adm prot.

(2—3)

Depuneri de capitale spre fructificare.

Se primesce la Institutulu subsemnatu.

a) pre lángá annunciarea radicárei in sensulu statutelor cu 6% interese

b) sub conditiune de a se anunciá institutulu radicarea depunerei la trei luni inainte cu 6½% interese

c) sub conditiune de a se anunciá institutulu radicarea depunerei la siese luni inainte, cu 7% interese.

Cu privire la conditiunile b) si c) deponentulu are a se dechiará in diu'a depunerei, cáci altcum inlocarea se va privi cá urmata sub conditiunea a).

Interesele incepu cu diu'a, care urméza dupa diu'a depunerei, si incéta cu diu'a premergatória dilei, in care se radica depunerea cu acelu adausu inse, ca numai dela acele capitale se dau interese cari stau depuse la institutu celu putienu 15 dile.

Depunerile tramise prin posta pre lángá comunicarea adresei deponentulu se resolvu totu-déun'a in diu'a primirei. Asemene se potu efectuí prin posta annunciári si radicári de capitale.

Sabiui, 17 Iuniu 1875.

„Albin'a“

Institutu de creditu si de economii in Sabiiu.